

MIMRA

Medlemsblad for Lindås Sogelag

Nr. 7

November 1991

4. årg.

Innhald:

Formannen har ordet	side	2
Or skrinet hans bestefar	"	3
Instruks for krutthandtering	"	8
Opphavet til strilenavnet	"	9
I fotefara etter Eirik Blodøks	"	13

Redaksjonskomite for MIMRA:

Arvid Hagesæter	Telefon til bladet:
Einar Helland	Dagtid: 350555/291
Ottar Styve	Kveld: 353302

FORMANNEN HAR ORDET.

Gode lagsmedlem!

hausten 1991 har vore ei spennande tid for sogelaget. laget har installert seg i det nye rommet i DNC-kjellaren, der ting no vert lagra i magasin. Såleis kan laget no taka mot ting til trygg oppbevaring

I Ulvundbygget i Knarvik har sogelaget fått tildelt ca. 100 m² utstillingslokale.

Rommet er svært fint, og er no sikra med tjuverialarm.

Her må me skryta litt av kommunen og kultur-etaten vår, som har vist stor velvilje for å leggja til rette for at sogelaget skal unna visa lokalsoga vår ved forskjellige utstillingar.

Det er med stor spenning me som sogelag tek fat på første utstillinga vår i det nye lokalet. me har sett ned utstillingsnemnd, og har knytt mange personar til oss, men me treng fleire. Har du lyst til å ta eit tak for å fremja lokalsoga vår, så ta kontakt. Svanhild Tofting er leiar i utstillingsnemnda.

Det er gledeleg når ein møter velvilje og iver etter å ta vare på soga vår. Sameleis er det med stor glede me ser på planen til kulturutvalet i Lindås om eit bygdetun med eldfast bygg til. Det kan ta litt tid, men på mange måtar er første spataket teke, og me helsar planen velkommen.

Å formidla lokalsoga til dei unge som veks opp i kommunen vår er sært viktig. Dette vil vera ei av dei største arbeidsoppgåvene for laget vårt i tida frametter.

Jan B. Thorsheim

OR SKRINET HANS BESTEFAR.

Ei boksamling i gamle dagar.

Av Johan V. Litleskare

Som eg skreiv i MIMRA nr. 5 var han bestefar omkring århundreskiftet bibliotekar i Alversund Folkeboksamling. I skrinet etter han er der eit lite hefte, eller rettare restane av det. Opphavleg må det ha vore ei hefta bok på omlag eitt hundre sider. Permane og siste delen er borte, og nokre sider inne i boka er og skorne ut. Dette finn ein ved at sidene er nummererte av den første som skreiv i boka.

Eg gjev her att side 1.

"Aar 1869 blev læseselskabet stiftet, der valgtes en Bestyrelse bestaaende af 3 af dets Medlemmer nemlig K. Gelmuyden, R. Valde og Ole Johnsen Tvedt. Til kaserer og Bibliotekar valgtes R. Valde og Underbibliotekar H.G.H. Alver.

Det første Aar indkom et Beløb af 8 spd. Der kjøbtes bøger for den hele Sum. Bøgerne var uindbundne saa at de maatte bringes til bogbinder til indbinding og der laa de over 1/2 aar da der manglede Penger til at løse dem tilbage for. Der maatte derfor udlignes et extratillæg af 4 Skilling paa hvert Medlem 53 Medlemmer betalte den første Aarskontigent men kun de 42 betalte dette tillæg som altså blev 1 spd. 2 ort og anvæntes til indbinding og da bøgerne vare i brugbar stand var Aaret tilende. Een bog nemlig No. 6 eller Udvalgte Eventyr af Bechstein Pris 83 Skilling blev dog dette Aar bortkastet af Albertine Johandatter Hilland uden tilbagebetaling.

H.G.H. Alver

Med stø hand og sirleg skrift har H.G.H. Alver ført protokoll for Alversund Sogns

Læseselskab. (Hans Gabriel Hansen Alver, f. 1850, d. 1906, budde på "Hamrane" og var bestefar til Gabriel Alver "Gabben".) Han må ha vore ein pertentleg person som sers nøye har dokumentert arbeidet sitt. Hushaldsrekneskapane hans frå 1880- og 1890-åra finns framleis på Alver. Som mange andre har han røynt at det går opp og ned her i verda. Alt rett etter skipinga er medlemstalet nede i 6 personar, og det same i 1871. Dei opphavelege lover for selskapet finns ikkje lenger, men som avslutning for 1871-meldingane er tilført: "De opprindelige Love blev i 1871 til 72 med Medlemmernes samtykke forandrede lidt og lyder nu saaledes:

Love
For Alversunds Sogns Læseselskab.

1.

I det Øyemed at fremme Olysnings Læse og Lærelyst oprettes et Selskab under Nævne af Alversunds Sogns Læseselskab.

Paragraf 2 var om kven som kunne vera lagslemer

Paragraf 3 var om styre og val

Paragraf 4 om innkjøp av bøker og løn for kasserar og bibliotekar

Paragraf 5 var om utlånstid, og klok av skade lydte paragraf 6 slik: "Bøgerne erstattes efter Bogladepris naar de beskadiges eller bortkastes"

Paragraf 7 var om kontingent

Møteboka er underskriven av M.H.Alver, O.M.Alver og H.G.H.Alver.

I 1871 kom der ny kapellan i Alversund (Alversund var framleis ein del av Hamre prestegjeld). Han heitte Johan Einar Unger. Det var ein ny kost som var villig til å feia opp i både det eine og andre. Slik også med "Læseselskabet". Den 1. desember 1872 var

"Selskabets Medlemmer samlet" hjå "Pastor Unger" for å velja nytt styre, og å revidera lovene.

Styret er no: Unger, R.Valde og O.J.Tvedt, og til kasserar og bibliotekar H.G.H.Alver. Siste setninga i meldinga for 1872 lyder slik: "Men da jeg nu i 3 Aar har bestyret det gratis saa foreslog jeg at faa en anden til Bestyrer". H.G.H.Alver.

Midt inne i denne setninga er ei og ei halv linje skrapa vekk med kniv, og orda:Saa foreslog jeg at" ført til med annan hand, -truleg av Unger. Om det har vore usemje mellom Unger og H.G.H.Alver er ikkje godt å seie, men frå denne tid styrde Unger boksamlinga så lenge han var i Alversund. H.G.H.Alver si sirlege skrift finn vi att på siste sida av årsmeldinga der han skriv: "Den 15. mai 1878 modtog jeg Læseselskabets Bøger af Presten Unger som da reiste. Om Unger har Arvid Årseth skrive i "Alversund Kyrkje 1879-1979."

I "Fortegnelse over Bøger" går det fram at ikkje alle bøkene var innkjøpte. I 1869 er Snorre Sturlason (oversat af Munk) "Foræret af R. Valde." Seinare er fleire bøker "Foræret af frøken Prahl."

I 1873 får boksamlinga dei første bøkene på "Landsmaal", "Foræret af Pastor Unger i heftet stand." mellom desse var Storegut av A.O.Vinje.

Frå starten i 1869 og frametter har boklista auka jamt. I 1877 var den på 117 bind. Mesteparten var av "åndeleg" retning, men ein kunne og finna årgangar av dei populære magasinerna "Skillingsmagasinet" og "Folkevennen", og fagbøker "Om vore Husdyrs Alminneligste Sygdomme" og "Norsk Landmannsbog". Boklista endar i 1877. Eit laust blad frå ei annan bok viser liste over "Bøger indkjøbte 1890".

Heftet inneheld elles "Regnskab over Medlemmernes Aarlige Kontigent" frå 1872 til 1884, og utlånsprotokoll for 1873,-74,-75 og -76. Her er ein oppe i eit tidsskilje: I 1877 er mynteiningane Spesiedaler, ort og skilling, i 1878 kroner og øre.

Tid for "udlaan og ombytte" var søndag etter preiketid. Kvar boksamlinga held hus frå først av veit eg ikkje, kan henda i sakrestiet i Unger si tid. I 1878 vart "35 bøger overført til Skolehuset paa Soltvedt". I bestefar si tid var boksamling i gamlestova på Tveiten. Der finns framleis nokre av bøkene:

A.L.Kielland: Arbeidsfolk (1881)
G.W.Flood: Fra Sjølivet (1890)
H.Wergeland: Skrifter i Udvalg (1897)
A.Garborg: Haugtussa (Femte opplag 1902)

Dei to første høyrde til "Alversunds Almuesbibliotek", dei to siste til "Alversunds Folkeboksamling". Her har nok vore ei navneendring omlag midt i 1890-åra.

"Haugtussa" har utlånskort som syner at den har sist vore utlånt den 19-3-1911, og omlag på same tid endar saga om "Læseselskabet".

I eit brev til kjærasten sin Berta Sjursdatter Heggertveit, -dei vart seinare gifte-, skreiv bestefar den 4-1-1912: "I gaar kveld var eg i Alversund og tok aarsoppgjær i Boksamlingen". Dette er det siste eg har funne om denne boksamlinga. Ingen av dei mange eldre eg har snakka med har minne til noko "levande" boksamling i gamlestova, så ein kan vel gå ut frå at den var slutt før 1915.

No var ikkje dette den første boksamlinga i bygdene våre, og heller ikkje i Alversund. I 1883 vart det i Hosanger skipa ei boksamling. Drivkrafta her var Hosanger Sogneselskap ved formannen sokneprest Johan

Greve. I heile 1830-åra dreiv Sogneselskapet boksamlinga, og fekk i 1839 pengestøtte til dette frå "Søndre Bergenhus Amts Landhusholdningsselskap". I 1840 vart boksamlinga overleten til eit "almuesbibliotek" for heile Hosanger prestegjeld (medrekna Seim).

I 1839 vart eit leseselskap skipa i Alversund. Grunnlaget var ei bokgåve frå Andreas Faugstad, politimeister i Kristiania og son til vertshuseigaren i Alverstraumen. Eilert Sundt samla først på 1860-talet inn opplysningar om boksamlingar over heile landet. I meldinga frå Lindås prestegjeld heiter det mellom anna at samlinga er spreidd med ein del bøker i kvar sokn, og at "hjelpbestyrerne i anneksene hadde en aarsløn af op til 48 shilling" (kr. 1,60).

Kjelder:

1. Protokoll i skrinet hans bestefar
2. I. Bleiklie: Søndre Bergenhus Amts Landhusholdningsselskap gjennom 100 aar 1811-1911.
3. A. Kildal: Fra leseselskapets tid til bibliotekreformen av 1902.
4. N. Hjelmtveit: Bygdebok for Alenfit, band 1

Dersom nokon av lesarane har opplysningar om desse boksamlingane eller liknande tiltak frå bygdene våre, ville det vore fint om alt kunne samlast på ein stad, t.d. i lokalhistorisk arkiv.

Medlemskap i sogelaget kostar 70 kroner året for einskiltmedlem, og 85 for ektepar. Med ditt medlemskap stør du sogelagsarbeidet i kommunen, og så får du MIMRA 2 gonger i året!
Meld deg på til Olav Kvamme, 5102 Alversund.

Også denne gamle instruksen for handsaming av krutt har me fått frå Johan V. Littlekare. Instruksen var å finna på festningane kring i landet.

ERINDRING

af
den 3die Post af Instruksjonen for
Forsiktighed ved al Krudtbehandling.

Dateret den 2den juli 1776.

Eenhver, som er ved Arbeide i eller uden for Krudt-Taarnene, bør forrette sin Gierning med saadan erbødig Stillhed, som det sømmer seg paa et Sted, hvor "ifald den allerhøieste Gud ikke selv i Naade holder sin Haand over Arbeidet" den mindste Uforsiktighet ikke allene kan forvolde alle Tilstedeverende, Livs Forlis, men endog saavel dette sted, som de Omliggende, i et øyeblikk kan forvandles til en Steenhob, formaner derfor at iakttage al mueligste Varsomhed og Forsiktighed ved Krudtets Behandling., nøie efterlevende alt hvad til den Hensigt befales og erindres. Forbydes tillige alle og eenhver paa det skarpeste og alvorligste, hva enten De ere ved Krudtets Behandling eller transport enten af Fortredelighed inden Arbeidet og ennu langt mere af Letsindighed, at lade utgaae af eders mund nogen Eder og Bander, eller nogen letsindig eller liderlig Snak, hvormed den Allerhøiestes navn bliver vaneret og fortørnet, da saadanne som deri befindes at have veret overhørig og forbrudt seg, uden nogen Overberenhed eller Undskylning strax skal afgaae fra sit Arbeide, og overleveres til skildtvagten til Forvaring indtil Arbeidet ere forbi, hvornest De i Arrest hen-settes for efter Rettens Kiendelse at lide Dom for sin Forbrytelse.

OPPHAVET TIL STRILENAVNET

Ottar Styve

"Stril, person som hører til bonde- og fiskerbefolkningen på Strilelandet omkring Bergen, især på øyene (havstril). Stril har vert brukt av bergenserne som økenavn, men forekommer tidligst uten nedsettende betydning, hos Petter Dass i en vise fra ca. år 1700. K. Leem nevner også at stril betyr et plagg av bukse og fot i ett (senere ble buksestril brukt i Bergen som buksebjønn, nattdrakt for barn). T. Hannås mente at stril om person kom av stril om plagget. En ny forklaring er at stril er dannet av verbet strila, streve og ro."

Så langt Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon.

Kva som er det verkelege opphavet til strilenavnet kjenner me ikkje. Me veit at navnet er svært gamalt, og at det har vore brukt i nedsetjande tyding. Det siste skulle vel tyda på at det ikkje er strilane sjølve som har funne på navnet, men at det har kome frå folk utanom strilesamfunnet.

Skilnaden mellom by og land var vel større her i Bergensområdet enn dei fleste stader, og det same var motsetnadene mellom folkegruppene. Ein viss standsskilnad var det nok mellom strilar og. Bygnings- snikkaren frå Osterfjorden, som Petter Dass nevner i si vise, hadde sikkert høgare status enn fiskaren frå Øygarden.

La oss først prøve å avgrense kva som var (og er) strileland.

Øyene vest for Bergen, og det meste av Nordhordland var strileland. Ingen tvil om det. Masfjorden er av mange rekna for ikkje å vera strileland. Det var kanskje avstanden til Bergen som gjorde utslaget. Fanastril er

eit velkjend uttrykk, men om Fana opphavleg hørde til strilelandet er uvisst.

Tilbake til strilenavnet. Ein teori går ut på at navnet skreiv seg frå eit klesplagg som strilen bar. Det har vore snakk om ei buksedrakt som vart kalla stril, eller eit skaut eller huve som bar same navnet. Denne forklaringa verkar lite sannsynleg. Det var vel heller kles- plagget som fekk navnet av den som bar det, ikkje omvendt. Ingen trur vel at Østerdølen fekk navnet frå østerdalshuva eller Selbuen frå selbuvotten. I Stavanger snakka dei om rennesøyhuva, eit hovudplagg som folk frå Rennesøy brukte.

Torolv Solheim skreiv for nokre år sidan ei strilekrønike. Der meiner han at det var sjøfarande folk som fann på strilenavnet fordi farvatnet her var oppdelt, strelete, og vanskeleg å navigere i. På meg verkar denne forklaringa oppkonstruert og lite truleg. Kvifor skulle eit slikt navn bli så negativt lada? Var ordet "strelete" vanleg brukt i språket?

Strilekrigen i 1765 hadde ingen ting med opphavet til strile- navnet å gjera. Navnet er mykje eldre enn det.

Erik Pontoppidan, biskop i Bergen, kom med si forklaring på navnet i 1753. I boka si "Forsøg til Norges Naturlige Historie" skriv han om strilen at han er "kort av vekst, har et mørkt lynne og et stridig sinn, derav navnet."

Kan dette vera den rette forklaringa? Var det fordi strilen var strid og eigenrådig at han fekk dette navnet? Var det ikkje då naturleg at han vann ein viss respekt for seg og navnet sitt, trass alt? Men det er ingen ting som tyder på det.

Visste Pontoppidan meir om dette i 1753 enn me veit i dag, eller er navnet så gammalt at opphavet låg omlag like fjernt for Pontoppidan som for oss?

Me blar oss tilbake til 1723. Det året vart det inne ved Osterfjorden skriven ei krønike som heitte "En liden krønিকে SAA MAATA At beskrive de her i Bergenhuuslehn og udi Osterfiorden bosidende STRIILER, Deris optugtelse, Sprog, Klædedragt, Arbeide, Skick og Ceremonie."

Brynjulf Alver har gjort denne umåteleg interessante krønika lett tilgjengeleg for oss.

Kven som har skrive krønika, veit me ikkje. Forfattaren, som elles har fått med mange detaljar, gløynde å skriva navnet sitt. Truleg var det ei kvinne. Forfattaren var svært oppteken av matstell og kledebunad, og det har vore gissa på at det var ei dansk embedsmannsdatter (eller kone) som budde inne på Hosanger. Det er tydeleg at ho har budd mellom strilane. Ho kjenner godt til dei frå dagleglivet, og har også meir vørnad for dei enn bymennesket hadde. Mellom anna skriv ho:

"Disse Striiler ere og gode Soldatere, staar alle som en mand mod deris fiender, de ere invortis stolte, sammenholdige, karge, holder ickun af deris egne og gamle forfædris skik rætter sig ingenlunde efter andris Ceremonie."

Forfattaren brukar strilenavnet på ein måte som tyder på at det alt i 1723 var eit gammalt og vel innarbeidd navn.

Petter Dass skreiv ei vise etter bybrannen i Bergen i 1705. Der skreiv han m.a.:

"La oss fra Oster udkalle de Striile med økser og biile."

Det var strilane frå Osterfjorden, bygningsfolk av yrke og tradisjon, som skulle byggja byen opp att. Petter Dass kjende såleis vel til strilenavnet i 1705.

I år 1223 vart det halde riksmøte på Holmen i Bergen. Håkon Håkonsen (den gamle) hadde alt i 1217 blitt teken til konge på Øretinget, men måtte få konsnavnet stadfest på riksmøtet. Men han hadde ein fårleg rival i Skule Bårdsson. Det vart strid om dette kongevalet. Bergensarane ville ha Skule Bårdsson til konge. Om dette seier historia: "Etter dette stod det ein mann opp som heitte Steingrim Stryl, ein ordhag og klok mann. Han gav Håkon kongsnavn, og dei aller fleste takka han for dette verket." Steingrim hadde truleg fått tilnavnet stryl fordi han hadde raudt hår. Stryl tyder "den raudhåra". Det vart uttala med i.

På tinget i Bergen var det i hovudsak folk frå Bergen og distriktet som var samla. I kongevalet vart det by og land som tørna mot einannan.

Kan strilenavnet vera navnet på ein politisk retning på den tida, dei som følgde han Steingim Stryl?

Me kjenner vel nok av døme frå vår eiga tid på slik navnsetjing: Haugianarane, Brocmanniananrane, Quislingane (utan samalikning elles).

Det stod lenge strid om Håkon Håkonsen sitt kongenavn. Om det mildna Bergensarane at han bygde den staselege Håkonshallen, veit eg ikkje. Men det skulle ta lang tid før tilhengjarane hans Steingrim Stryl vann respekt for navnet sitt.

I FOTEFARA ETTER EIRIK BLODØKS

Ottar Styve

Før Harald Hårfagre døydde på sotteseng, sette han sonen sin, Eirik Blodøks, til konge over Noreg.

Ein annan av sønene hans Harald, den 15 år gamle Håkon Adelsteinsfostre (den gode) var då i England hjå kong Adelstein. Håkon fekk skip og mannskap, og reiste heim til Noreg for å vinna kongsnavn.

Det kom ikkje til nokon strid mellom dei to halvbrødrene, men Håkon vann folket sin tillit, og Eirik måtte fly frå landet. Han kom seg til England, der han vart vel motteken av kong Adelstein. Eirik vart sett til lensherre over Northumberland, og tok sete i Jorvik (no York) i Midt-England.

Det var desse velkjende opplysningane frå Snorre som fekk meg til å leggja ferieturen til York, vikingbyen framfor alle. På jonsokaftan la me ut over Nordsjøen. I luksusbåt med all den tenkjelege komfort som moderne menneske kan førestilla seg. Medan passasjerane dansa, lytta til musikk, spelte bingo eller las romanar, arbeidde det kraftige skipet seg fram mot målet som radaren heile tida peika ut: Newcastle.

Frå øverste dekk kunne eg sjå ei og annan oljeplattform mot horisonten, kvar av dei med ein supply-båt like ved.

Eg tenkte på dei som hadde pløgd Nordsjøen før oss: Vikingane, med sine små farkostar, på veg over havet for å vinna rikdom og makt ved å plyndra andre. Umoralsk, etter vår tids tenkjemåte. Men dyktige sjøfolk og gode navigatørar må dei ha vore.

Eg let og tankane gå til vår tids vikingar, dei som i krigsåra tok seg fram over Nordsjøen for å koma bort frå valdsmakta og

for å yta sin skjerv for å få landet fritt att.

Nokre av dei vart liggjande att her ute.

Etter ei rundreise i dei nordre delene av Storbritannia kom me til York, i dag ein by med kring 120000 innbyggjarar.

Byen vart grunnlagt av romerane, 700-800 år før vikingane kom dit, og var i romertida viktig både som havn, festningsverk og som kulturelt senter.

Frå Romertida heitte byen Eoforwic, men vikingane endra navnet til Jorvik; byen ved elva. Og det renn to elver gjennom byen: Ouse og Foss.

Det første som fell i auga når du kjem til York er eit svært tårn i sentrum av byen. Vikingane såg nok aldri det tårnet, for det vart bygd på 1200-talet, men det første tårnet på den staden vart bygd av ein annan av norsk ætt: Vilhelm Erobreren. Han kom frå Normandie, var direkte etterkomar etter Gange-Rolv, og var den siste som til dags dato har herteke England. Det skjedde i året 1066.

Me har gjerne, ut frå vår historie, laga oss eit bilete av vikingane som drog ut på hørtokt til andre land.

Men korleis opplevde dei det på den andre sida av havet når dei ville vikingane kom? Her må me hugsa på at England var kristna 400 år før nordmennene slutta å blota til Tor og Odin, og låg vel også langt framom i opplysning og kultur.

"Aldri før har slik terror funne stad i England som no når me vart heimsøkt av heidningane sine herjingar", skreiv ein lærd engelskmann i året 793. "Heller ikkje ville me trudd at det gjekk an å gjera eit slikt innhogg frå havet."

Det var det første vikingtoktet mot Nord-England han skreiv om. Ville vikingar gjorde det året strandhogg på øya

Lindisfarne, den som i dag heiter Holy Iseland, nokre mil sør for Edinburgh.

Men fleire innhogg kom. Frå Danmark, frå Norge, og dels frå Sverige. I 830-åra var det små armadaer på omlag 30 vikingskip som kom, og som herja i ein eller annan del av landet. Litt seinare, kring 850, kom det større styrkar på opptil 300 skip. Desse styrkane hadde meir til føremål å gjera seg til herre over landet.

Og det var ikkje langt frå at dei lukkast. Alfred den Store klarde å halda søre delene av England, dei nordlege og austlege delene av landet vart kolonisert og styrt av danske og norske vikingar.

Og her var det at York, herteken i 866, vart ein slags hovudstad i Danelag, vikingane sitt rike der vest. Til Danelag høyrde Northumberland og 15 av dei i alt 32 engelske grevskapa, og her gjaldt norsk og dansk lov. Vikingane herska i ei slags forståing med den engelske kongemakta, og verna landet mot innhogg frå andre vikinggøstammar.

Men vikingane dreiv ikkje berre med herjingar. Dei tok med seg mykje av sine tradisjonar og kunnskapar til den nye kolonien sin, jordbruks-tradisjonar, kunst og handverk, og ikkje minst språket. Og språket finn me att levningar av også i dag. Eit par døme på dette:

<u>Norsk</u>	<u>I York</u>	<u>Vanl. engelsk</u>
dal	dale	valley
gate	gate	street

Hundrevis av landsbyar som i den tida vaks opp kring York har framleis sine skandinaviske navn. Skipsbyggekunsten som vikingane hadde med seg vart viktig for dei britiske øyene, og opna for større samhandel med den del av verda som då var kjend.

Då vikingane hørtok York var byen nermast ein gamal ruin etter romerane. Vikingane sette bymurane i stand, utvida dei, bygde nye

gater, og la grunnlaget for den byen York me finn i dag.

Den siste vikinghøvdingen som hadde full suverenitet over York var Eirik Blodøks. Han hadde den engelske kong Adelstein sin fulle tillit. Men då kong Adelstein døydde, og kong Edmund kom til makta, vart det slutt på det gode tilhøvet mellom britisk kongemakt og vikinghøvdingen i York.

Eirik tok til å herja i den engelske kongen sitt rike, og fall til slutt i kamp mot kong Edmund sine folk.

Det som var røyndom på 800 og 900-talet er historie i dag. Og det er arkeologane som kan tyda dei levningane som er att.

Frå 1976 til 1981 grov arkeologane ut ein del av den tidlegare vikingbyen Jorvik.

Utgavingane tok til ved Coppergate (vikingnavn: Gata der dei held til som laga kjerald),

og 4 rekker med vikinghus bakover frå vikinggata vart fundne. Levningane var godt preserverte i den tette og fuktige jorda. Endå til sko og støvlar, nåler, plantar og insekter hadde jorda teke vare på i over 1000 år.

To av husrekkene vart rekonstruert, og det er desse me får sjå om me tek turen innom vikingsenteret i York i dag. Men det er ikkje ville vikingar med skjold og spyd me får sjå. Det er fredelege menneske som driv sitt handverk, steller heim og born, det er pynteting, dyrehuder, kjøt som heng til tork og mange andre ting frå dagleglivet. Me høyrer dyrelåtar, barneskrik, og frå eit av husa høyrer me "han far sjølv" tala med vektig ryst og på norrønt mål. Og gjennom det heile kjenner me lukta av alle dei aktivitetane som livet i vikingbyen førde med seg. Me forlet vikingsenteret med litt større respekt for våre forfedre, men også med stor respekt for den evnen engelskmennene har til å halda historie og tradisjon levande.